

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/46/2014
Identifikačné číslo spisu:	9014898891
Dátum vydania rozhodnutia:	21.07.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Piovartsy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:9014898891.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí konanom dňa 21. júla 2015 v Bratislave, v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Piovartsyho a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Petra Szaba, v trestnej veci proti obvinenému JUDr. H. Y., pre trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného v čase spáchania skutku, o dovolaní ministra spravodlivosti Slovenskej republiky proti uzneseniu Okresného súdu Galanta z 12. novembra 2013, sp. zn. 2 T 244/2010, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Galanta uznesením z 12. novembra 2013, sp. zn. 2 T 244/2010, podľa § 290 ods. 1 Tr. por. k § 281 ods. 1 Tr. por. zastavil trestné stíhanie vedené proti obvinenému pre trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného v čase spáchania skutku na tom skutkovom základe, že

obvinený JUDr. H. Y. v pozícii konateľa spoločnosti N., IČO: XY, ako darca uzavrel dňa 14.01. 2002 v Y. darovaciu zmluvu, ktorou daroval svojmu synovi Mgr. Art. H. Y. ako obdarovanému 34 kusov cenných papierov, čísla emisie XY, emitenta - spoločnosti U. v menovitej hodnote 340 000,- Sk (11 285,93 Eur) napriek tomu, že na základe zmluvy o prevode obchodného podielu na inú osobu zo dňa 21.11. 2001 previedol aj zvyšnú časť svojho obchodného podielu spoločnosti N. na nadobúdateľa Mgr. H. Y., pričom v uvedenej zmluve sa písomne zaviazal zdržať sa akýchkoľvek úkonov v mene spoločnosti N., pričom na disponovanie s majetkom spoločnosti v hodnote väčšej ako 5 000,- Sk (165,97 Eur) v zmysle zmlúv o tichom spoločenstve zo dňa 07.08. 2000 nemal písomný súhlas dvoch tichých spoločníkov, čím spoločnosti N., IČO: XY, spôsobil škodu vo výške 340 000,- Sk (11 285,93 Eur),

z dôvodu, že trestné stíhanie bolo premlčané (§ 9 ods. 1 písm. a/ Tr. por.).

Proti rozhodnutiu okresného súdu podal dňa 9. júna 2014 dovolanie minister spravodlivosti Slovenskej

republiky (ďalej len „dovolateľ“) uplatniac dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Uvedený dovolací dôvod obsahovo odôvodnil tým, že trestné stíhanie v prejednávanej veci nebolo premlčané, pretože k prerušeniu trestného stíhania došlo ešte pred uplynutím premlčacej doby, a to vznesením obvinenia pre trestný čin podvodu dňa 12. januára 2006. Skutočnosť, že nakoniec bolo obvinenému vznesené obvinenie pre spreneveru, nie pre podvod, podľa dovolateľa nemení nič na tom, že došlo k prerušeniu plynutia premlčacej doby, pretože došlo iba k úprave a zmene právnej kvalifikácie, pričom totožnosť skutku bola zachovaná. Z uvedených dôvodov navrhol, aby dovolací súd vyslovil porušenie zákona v ustanovení § 67 ods. 3 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v prospech obvineného, napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil (vrátane ďalších rozhodnutí naň obsahovo nadväzujúcich) a prikázal okresnému súdu vec znova prerokovať a rozhodnúť.

Rovnopis dovolania ministra bol v zmysle § 376 Tr. por. doručený na vyjadrenie prokurátorovi, obvinenému a poškodenému.

Obvinený a poškodený sa vo svojich písomných vyjadreniach stotožnili s obsahom podaného dovolania a navrhli mu vyhovieť, teda zrušiť napadnuté rozhodnutie a vec vrátiť okresnému súdu na opätovné prerokovanie a rozhodnutie.

Prokurátor sa k dovolaniu ministra písomne nevyjadril.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) po preskúmaní veci zistil, že dovolanie proti napadnutému právoplatnému rozhodnutiu súdu prvého stupňa je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1, ods. 2 Tr. por.) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Tr. por.). Dovolanie súčasne spĺňa podmienky uvedené v § 373 ods. 2 Tr. por., ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Tr. por. a nie je daný dôvod na postup súdu podľa § 382 písm. a/, písm. b/, písm. d/, písm. e/ ani písm. f/ Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí však dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

V prvom rade dovolací súd považoval za potrebné vyjadriť sa k právnej úprave aplikovateľnej na prejednávanú vec s ohľadom na čas spáchania skutku a koniec plynutia premlčacej doby.

Podľa § 437 ods. 4 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. ak došlo k premlčaniu trestného stíhania alebo k premlčaniu výkonu trestu pred účinnosťou tohto zákona podľa doterajších predpisov, ustanovenia o premlčaní trestného stíhania a premlčaní výkonu trestu sa podľa tohto zákona nepoužijú.

Uvedené ustanovenie, ktorého výkladom a contrario možno dospieť k záveru, že v prípade, keď k premlčaniu trestného stíhania dôjde po 1. januári 2006, použijú sa vždy ustanovenia o premlčaní Trestného zákona č. 300/2005 Z. z., nemožno aplikovať absolútne, ale treba zohľadniť aj skutočnosť, či je použitie novej právnej úpravy pre páchatel'a priaznivejšie (porovnaj čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky, § 2 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z.). Pokiaľ sú však obe právne úpravy rovnaké, teda priaznivejšia nie je žiadna z nich, je potrebné uprednostniť prechodné ustanovenie § 437 ods. 4 (ako ustanovenie špeciálne) a uplatniť právnu úpravu Trestného zákona č. 300/2005 Z. z.

V prejednávanej veci premlčacia doba začala plynúť dňom nasledujúcim po spáchaní skutku, t. j. 15. januára 2002, a mala uplynúť dňom 14. januára 2007, teda za účinnosti Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. Pri porovnaní oboch úprav (Trestný zákon č. 140/1961 Zb. contra Trestný zákon č. 300/2005 Z. z.) je zrejmé, že vo vzťahu k trestnému činu sprenevery sú premlčacie doby a ostatné ustanovenia o premlčaní v oboch prípadoch rovnaké, ergo ani jedna úprava nie je v zmysle vyššie uvedeného pre páchatel'a priaznivejšia. Dovolací súd preto dospel k záveru, že v tomto prípade je v zmysle citovaného ustanovenia potrebné aplikovať právnu úpravu Trestného zákona č. 300/2005 Z. z., nie č. 140/1961 Zb.

Pokiaľ ide o posúdenie samotnej otázky premlčania, dovolací súd sa nestotožňuje s argumentáciou

uvedenou v dovolaní a postup súdu prvého stupňa spočívajúci v zastavení trestného stíhania z dôvodu premlčania považuje za zákonný a správny.

Podľa § 87 ods. 3 písm. a/ Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. (ďalej len Tr. zák.) premlčanie trestného stíhania sa prerušuje vznesením obvinenia pre trestný čin, o ktorého premlčanie ide, ako aj po ňom nasledujúcimi úkonmi orgánu činného v trestnom konaní, sudcu pre prípravné konanie alebo súdu smerujúcimi k trestnému stíhaniu páchateľa.

Na to, aby vznesenie obvinenia spôsobilo následok predpokladaný zákonom, t. j. prerušenie trestného stíhania, musí sa týkať toho istého skutku, o ktorom je následne meritórne rozhodované. Totožnosť skutku je zachovaná, ak je zachovaná totožnosť konania páchateľa alebo následku jeho protiprávnej činnosti aspoň čiastočne, pričom na ňu nemajú vplyv ani zmeny v jednotlivých okolnostiach, ktoré skutok individualizujú, napríklad čas, miesto, spôsob jeho vykonania. Skutok je teda možné počas konania upravovať, a to v závislosti od vykonaných dôkazov a získaných poznatkov o relevantných skutočnostiach, nemôže sa však meniť jeho podstata daná účasťou obvineného na určitej udalosti, z ktorej vzišiel škodlivý následok. S potrebou úpravy skutku môže súvisieť aj následná zmena jeho právnej kvalifikácie, ktorú Trestný poriadok umožňuje počas celého trestného stíhania. Dôležitým pre prerušenie premlčania je vznesenie obvinenia pre konkrétny skutok, nie pre konkrétny trestný čin, preto len zmena právnej kvalifikácie skutku nemôže byť prekážkou pre prerušenie premlčacej doby.

Z predloženého spisového materiálu vyplýva, že dňa 27. januára 2003 bolo začaté trestné stíhanie vo veci pokusu trestného činu skresľovania údajov hospodárskej a obchodnej evidencie podľa § 8 ods. 1 k § 125 ods. 1 písm. g/ a trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. Pre trestný čin podvodu bolo začaté trestné stíhanie na tom skutkovom základe, že

na základe zmluvy o odplatnom prevode akcií na doručiteľa spoločnosti U. uzavretej dňa 21.06. 2000 odpredal predávajúci - spoločnosť J., IČO: XY kupujúcemu - spoločnosti N., 35 akcií v menovitej hodnote 10 000,- Sk za akciu, za dohodnutú predajnú cenu 200 000,- Sk, pričom uhradenie kúpnej ceny bolo realizované dňa 13.10. 2000 v hotovosti, následne na tomto základe Stredisko cenných papierov Slovenskej republiky a.s. Bratislava pripísalo dňa 23.10. 2000 na účet spoločnosti N., 34 ks akcií spoločnosti U. Konateľ spoločnosti N., vedel o tom, že tieto akcie sa nachádzajú v portfóliu spoločnosti N. a aby zabezpečil svojmu synovi Mgr. Art. H. Y. možnosť vykonávať práva akcionára spoločnosti U., rozhodol sa tieto akcie mu darovať, čo sa udialo na základe darovacej zmluvy zo dňa 23.10. 2001, keď ešte pôsobil ako konateľ spoločnosti N., no darovaciu listinu nevedel preukázať, na prevod predmetných akcií dal pokyn až v čase, keď už nebol spoločníkom a ani konateľom firmy N., svojím konaním spôsobil pre N., najmenej škodu vo výške 340 000,- Sk.

Dňa 18. februára 2004 bola vec trestného činu podvodu vylúčená na samostatné prejednanie a rozhodnutie. Obvinenie bolo voči JUDr. H. Y. vznesené uznesením zo dňa 12. januára 2006, ktoré bolo na základe sťažnosti obvineného zrušené uznesením Okresnej prokuratúry Galanta zo 17. mája 2006, sp. zn. 2 Pv 89/05 - 34, a vyšetrovateľovi bolo uložené opätovne vo veci konať a rozhodnúť. Dôvodom pre zrušenie uznesenia bol nedostatok dôkazov na vznesenie obvinenia voči konkrétnej osobe. Po doplnení dôkazov bolo obvinenie voči JUDr. H. Y. vznesené až 6. októbra 2008 (po zmene právnej kvalifikácie) pre trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. na tom skutkovom základe, že

obvinený vystupujúci v pozícii konateľa spoločnosti N., IČO: XY, neoprávnene disponoval s majetkom tejto spoločnosti, a to tým spôsobom, že dňa 14.01. 2002 daroval na základe darovacej zmluvy svojmu synovi Mgr. Art. H. Y., nar. XY, trvale bytom L., ako obdarovanému 34 kusov cenných papierov, ISIN XY, emitenta - spoločnosti U., v menovitej hodnote 340 000,- Sk napriek tomu, že na základe zmluvy o prevode obchodného podielu na inú osobu zo dňa 16.11. 2001 odpredal polovicu a následne dňa 21.11. 2001 na základe zmluvy o prevode obchodných podielov na inú osobu odpredal aj zvyšnú časť svojho obchodného podielu spoločnosti N. nadobúdateľovi Mgr. H. Y., nar. XY, trvale bytom X., následne na základe obvineným vystaveného splnomocnenia zo dňa 14.01.2002 Mgr. Art. H. Y. zadal príkaz na

registráciu prevodu týchto zaknihovaných cenných papierov v Stredisku cenných papierov SR, a.s., Ul. 29 augusta 1/A, Bratislava, expozitúra V., ktoré stredisko tieto cenné papiere dňa 17.01. 2002 previedlo na nadobúdateľa Mgr. Art. H. Y., čím obvinený nakladal s cennými papiermi ako s vecou vlastnou v čase, keď nebol konateľom ani spoločníkom spoločnosti N., obohatil svojho syna Mgr. Art. H. Y. a spôsobil spoločnosti N., IČO: XY, škodu najmenej vo výške 340 000,- Sk.

Z uvedeného je zrejmé, že totožnosť skutku a jeho podstata v prejednávanej veci, aj pri zmene právnej kvalifikácie z trestného činu podvodu na trestný čin sprenevery, bola zachovaná. Z tohto hľadiska by preto uznesenie o vznesení obvinenia z 12. januára 2006 eo ipso (samo o sebe) bolo spôsobilé prerušiť plynutie premlčacej doby a spôsobiť plynutie novej (§ 87 ods. 4 Tr. zák.). Nemožno však prehliadnuť fakt, že toto uznesenie bolo následne v sťažnostnom konaní zrušené, teda sa naň hľadá, ako by nebolo vydané. Neexistujúce, nulité rozhodnutie totiž nespôsobuje právne účinky, ktoré mu inak zákon priznáva, a to aj keby malo byť ihneď vykonateľné, ako je to v prípade uznesenia o vznesení obvinenia (sťažnosti podanej proti takémuto rozhodnutiu zákon nepriznáva odkladný účinok). Opačný postup by bol v rozpore s princípom právnej istoty ako jedného zo základných atribútov právneho štátu.

In margine dovolací súd pripomína, že podstatou inštitútu premlčania trestného stíhania je zánik trestnej zodpovednosti páchatelia trestného činu po uplynutí zákonom stanovenej doby, ktorá sa rôzni podľa závažnosti trestnej činnosti. Dôvody zavedenia tohto inštitútu sú predovšetkým praktické a do určitej miery súvisia aj s chápaním trestného práva ako ultima ratio (krajný prostriedok nápravy páchatelia). Ich východiskovým bodom je myšlienka, že postupom času zaniká potreba trestnoprávnej reakcie štátu na protiprávne konanie či už z hľadiska generálnej prevencie (trestný čin sa postupne vytráca zo spoločenského povedomia, znižujú sa až zanikajú jeho škodlivé následky, spoločnosť sa dostáva do „normálu“) i individuálnej prevencie (pokiaľ páchatel nepokračuje v trestnej činnosti, možno u neho predpokladať aspoň čiastočnú nápravu). Pozitívom inštitútu premlčania je aj motivácia orgánov činných v trestnom konaní k procesnej aktivite a efektívnemu vykonávaniu úkonov, čo prispieva k odstraňovaniu prierahov v trestnom konaní.

Na druhej strane vykonávanie bezobsažných, formálnych úkonov, ktorými sa orgány činné v trestnom konaní snažia predísť premlčaniu trestného stíhania napríklad vznášaním obvinení bez toho, aby boli naplnené zákonné dôvody (predovšetkým zabezpečený dostatok dôkazov a podkladov pre vydanie takéhoto uznesenia), je treba považovať za obchádzanie zákona (konanie in fraudem legis). Z hľadiska cieľa zákonnej úpravy takéto úkony nie sú žiaduce.

V prejednávanej veci bolo uznesenie o vznesení obvinenia z 12. januára 2006 zrušené práve z dôvodu, že nebol zabezpečený dostatok dôkazov na vznesenie obvinenia voči JUDr. H. Y. a boli porušené ustanovenia § 2 ods. 10 a ods. 12 Tr. por. Absencia relevantného podkladu pre rozhodnutie bola evidentná aj z časového odstupu medzi oboma uzneseniami o vznesení obvinenia (po odstránení nedostatkov bolo vydané až 6. októbra 2008) a v neposlednom rade aj zmenou právnej kvalifikácie, preto je potrebné toto rozhodnutie považovať len za formálne a účelové, umelo konštruujúce dôvod na prerušenie premlčacej doby. V tomto prípade preto neprichádzalo do úvahy ani prehodnocovanie právneho názoru čerpajúceho z českej judikatúry, podľa ktorého uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré bolo zrušené len pre formálne nedostatky, pokiaľ bolo následne nahradené novým, má účinky spočívajúce v prerušení premlčania trestného stíhania.

Možno preto konštatovať, že ak oprávnený orgán na podklade sťažnosti zruší uznesenie o vznesení obvinenia, pôjde z hľadiska procesno-právneho už o neexistujúce uznesenie, ktoré naďalej nemá a ani nemôže mať žiadne právne účinky. V takom prípade je potrebné vychádzať z toho, že premlčacia lehota plynula bez prerušenia, akoby k vydaniu uznesenia o vznesení obvinenia nikdy nebolo došlo. Navyše je potrebné uviesť, že v posudzovanom prípade uznesenie o vznesení obvinenia nebolo zrušené preto, že by bolo zaťažené formálnymi nedostatkami, ale výlučne pre nedostatok dôkazov na vznesenie obvinenia voči JUDr. H. Y., t. j. z materiálnych dôvodov.

Z uvedeného možno uzavrieť, že k premlčaniu trestného stíhania v trestnej veci obvineného JUDr. H. Y.

došlo dňom 14. januára 2007 bez jeho prerušenia uznesením o vznesení obvinenia zo dňa 12. januára 2006, ktoré je potrebné považovať za nulitné z hľadiska jeho účinkov na prerušenie premlčania trestného stíhania. V posudzovanom prípade nebola splnená ani zákonná podmienka uvedená v § 87 ods. 3 písm. b/ Tr. zák., t. j. obvinený nespáchal v premlčacej dobe úmyselný trestný čin, preto okresný súd postupovalo správne a v súlade so zákonom, keď trestné stíhanie voči obvinenému pre premlčanie zastavil.

Na dôvažok dovolací súd poznamenáva, že ak mal obvinený záujem v konaní pokračovať a prípadne dosiahnuť vo svojej veci vydanie oslobodzujúceho rozhodnutia tak, ako to uviedol vo svojom vyjadrení k podanému dovolaniu, mohol využiť možnosť, ktorú mu poskytuje ustanovenie § 9 ods. 3 Tr. por. a vyhlásiť, že na prejednaní veci trvá.

Keďže v rozsahu námietok uplatnených ministrom nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por., Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie na neverejnom zasadnutí ako nedôvodné odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.